

NOTAT Overbygningsskole (-r)

Direktøren for Familie og Kultur har udpeget en arbejdsgruppe med det formål at komme med en anbefaling af skolestrukturen for eleverne i 7.-9. (10. klasse). Arbejdsgruppen har bestået af Jens Pedersen, Christinelystskolen, Jens Jørn Porup, Nr. Nissum Skole, Michael Laursen, Thyborøn Skole, fagchef Gunnar Nordestgaard og direktør Ole Pedersen.

Baggrunden for arbejdsgruppens arbejde er, at Kommunalbestyrelsen på sit møde den 27. juni 2007 vedtog strukturændringer på skole- og dagtilbudsområdet, herunder følgende vedrørende overbygningsskoler:
At alle overbygningsskoler i Lemvig Kommune tages op til en generel vurdering med hensyn til indhold og placering. Flytning af overbygninger, 7. - 9. klasse fra Vest-området til Christinelystskolen gennemføres etapevis, startende med eleverne fra Lomborg/Ramme, når pladsforholdene tillader det, og hvis den samlede vurdering peger på det.

Arbejdsgruppen har arbejdet efter dette kommissorium:

- Opgaven går ud på at belyse forskellige muligheder, som Kommunalbestyrelsen kan vælge at lægge til grund for en beslutning om placering af overbygningen i Lemvig Kommune.
- Baggrunden er et fortsat faldende børnetal som sammen med en høj efterskolefrekvens udhuler elevgrundlaget - først på de mindste overbygningsskoler, men også på de største, hvilket - på grund af ressourcer - forringer elevernes faglige udbytte af undervisningen.
- En løsning på problemet er at skabe fagligt bæredygtige enheder ved samle eleverne fra 7.-9. klasse på færre skoler - og i yderste konsekvens på én skole.

Arbejdsgruppens arbejde har været disponeret således, at den har forholdt sig til en tidligere arbejdsgruppes opstilling af fordele ved at samle overbygningselever til bæredygtige enheder. Skoleleder Michael Laursen har set på fordelene med kritiske øjne. Jens Pedersen har udarbejdet fordele og ulemper ved at 10. klasse placeres på en skole med 7.-9. klasse eller evt. for sig selv og Jens Jørn Porup har udarbejdet fordele og ulemper ved at holde 0.-6. specialklasse og 7.-10. specialklasse samlet på én skole, hvis den almindelige skole fordeles med 0.-6. klasse på én og 7.-9. klasse på en anden.

Elevgrundlaget er hentet fra elevtalsprognosen og omfatter skoleåret 2008/09, 2014/15 og 2020/21. Arbejdsgruppen besluttede, at opgørelserne skulle laves på følgende grundlag:

1. 0.-6. klasse forbliver, hvor de er i dag
2. Område Vest holdes samlet, når der formeres scenarier
3. 10. klasse og specialklasserne i Nr. Nissum opgøres særskilt
4. Der vedlægges en oversigt for elevtallene for det enkelte område

Elevtallene fremgår af Bilaget sidst i Notatet.

På grundlag af elevtalsprognosen og de forskellige oplæg har arbejdsgruppen drøftet forskellige scenarier:

1. En skole med overbygning for hele kommunen
2. To skoler med overbygning
3. Tre skoler med overbygning

Sidst i NOTAT'et fremkommer arbejdsgruppen med sin anbefaling over for politikerne.

Tidligere arbejdsgruppes opstilling af fordele ved at samle 7.-9. (10. klasse):

En tidligere arbejdsgruppe har udarbejdet en vurdering af fordele ved at etablere bæredygtige enheder for eleverne i 7.-9. (10.) klasse. Denne arbejdsgruppe pegede på 8 fokusområder, som kan have betydning for elevernes øgede udbytte af undervisningen:

1. En evalueringskapacitet, som er knyttet specielt til de årgange som gennemfører test og afgangsprøver.
2. Udfordringer for alle gennem et tilstrækkeligt elevgrundlag i en undervisningsdifferentiering med muligheder for øget holddannelse. Bedre mulighed for at imødekomme individuelle praktikordninger i 8.- 9. klasse samt brobygningsforløb i 9. klasse (og 10. klasse). Bedre mulighed for kombination af praktik og skole. Bedre mulighed for samarbejde til Ungdomsskolen og til det frivillige foreningsliv. Bedre mulighed for opfølgning på uddannelsesplaner (UU), elev-planer, mentorordninger og uddannelsesvejledning.

3. Fagligheden øges ved at flere lærere har en liniefagskompetence, som matcher fagrækken i overbygningen. Den nye læreruddannelse har allerede en differentiering i liniefagene dansk og matematik. Øget mulighed for fagligt samarbejde og faglig sparring. Hertil kommer muligheder for at etablere en international linie eller øge aktiviteter omkring internationale kontakter.
4. Udviklings- og læremiljøer kan målrettes som kompetenceområder i forhold til de humanistiske fagområde (herunder sprogspecifikke "faglokaler"), naturvidenskabelige fagområde og det praktisk-musiske fagområde. Bedre mulighed for at udbyde en vifte af valgfag.
5. Overgange. Bedre muligheder for at etablere praktik, brobygning og overgange til ungdomsuddannelserne.
6. Forældresamarbejdet kan målrettes og udvikles specielt for de ældste overgange.
7. Ledelse og organisation kan tilpasse til denne udskolingsfasen. Ledelse kan målrettes mere til de selvstyrende team og de faglige team. Der kan evt. arbejdes med afdelingsledelse.
8. Ressourcerne kan anvendes mere målrettet til en mere afgrænset målgruppe. Elevernes mobilitet er større og kan overskue større samarbejde med omverdenen.

”Ulemper” og problemfelter ved samling af overbygningselever på 1 – 3 skoler

Michael Laursen beskriver ulemper ved overhovedet at samle 7.-9. klasse på færre skoler.

Samling af overbygningselever på 1-3 skoler

Fordele (ifølge den oprindelige arbejdsgruppe)	Problemfelter – ulemper eller temaer som kræver opmærksomhed
En evalueringskapacitet, som er knyttet specielt til de årgange som gennemfører test og afgangsprøver.	Har disse årgange specielt behov for en evalueringskapacitet?
Udfordringer for alle gennem et tilstrækkeligt elevgrundlag i en undervisningsdifferentiering med muligheder for øget holddannelse. Bedre mulighed for at imødekomme individuelle praktikordninger i 8.- 9. klasse samt brobygningsforløb i 9. klasse (og 10. klasse). Bedre mulighed for kombination af praktik og skole. Bedre mulighed for samarbejde til Ungdomsskolen og til det frivillige foreningsliv. Bedre mulighed for opfølgning på uddannelsesplaner (UU), elev-planer, mentorordninger og uddannelsesvejledning.	Dette gælder alle elever. Der vil givet være mulighed for at koordinere bedre, men om det pr. automatik stiller den enkelt elev bedre er vel ikke givet. Ikke nødvendigvis – hvis praktikken findes nær elevens bopæl. Tværtimod?
Fagligheden øges ved at flere lærere har en liniefagskompetence, som matcher fagrækken i overbygningen. Den nye læreruddannelse har allerede en differentiering i liniefagene dansk og matematik. Øget mulighed for fagligt samarbejde og faglig sparring. Hertil kommer muligheder for at etablere en international linie eller øge aktiviteter omkring internationale kontakter.	Kan det dokumenteres (sandsynliggøres), at den forventede gevinst i form af færre efterskoleelever er realistisk at tro på? Findes der viden om, at ungdomsmiljøer kan blive ”for” store?
Udviklings- og læremiljøer kan målrettes som kompetenceområder i forhold til de humanistiske fagområde (herunder sprogspecifikke "faglokaler"), naturvidenskabelige fagområde og det praktisk-musiske fagområde. Bedre mulighed for at udbyde en vifte af valgfag.	Hvordan efterlades 0. – 6. klasses skolerne i forhold til bæredygtighed? Nogle af de ovennævnte begrundelser for at samle elever gælder vel også for denne aldersgruppe! Hvordan vil man tænke rekruttering til disse skoler fremover – fagligt personale og ledere???
Overgange. Bedre muligheder for at etablere praktik, brobygning og overgange til ungdomsuddannelserne.	
Forældresamarbejdet kan målrettes og udvikles specielt for de ældste overgange.	Men samtidigt ”fremmedgøres” forældrekontakten alt andet lige, hvis ikke der er fokus på dette felt.

Ledelse og organisation kan tilpasse til denne udskolingsfasen. Ledelse kan målrettes mere til de selvstyrende team og de faglige team. Der kan evt. arbejdes med afdelingsledelse.	
Ressourcerne kan anvendes mere målrettet til en mere afgrænset målgruppe. Elevernes mobilitet er større og kan overskue større samarbejde med omverdenen.	Er der politisk vilje til at samle overbygningseleverne ud fra de pædagogiske begrundelser og fordomsfrit diskutere den geografiske placering?

De ovennævnte fordele eksisterer kun, hvis der arbejdes målrettet med det beskrevne indhold – og hvis resurserne er til stede! Eksempelvis vil der næppe være mulighed for at udmønte ledelsestid til en afdelingsleder, hvis det besparelsesprovenu, man opnår ved samling af overbygningselever, ikke udmøntes helt eller delvist i sektoren. Tilsvarende kunne der stilles spørgsmålstejn ved mulighederne for at oprette international linje mv.

10. klasses placering

Jens Pedersen har udarbejdet fordele og ulemper ved at 10. klasse placeres på en skole med 7.-9. klasse eller evt. for sig selv.

10. klasse placeret for sig selv:

FOR	IMOD
10. klasse opleves som noget andet end folkeskolen	Antallet af elever bliver for lille til at skabe nødvendig dynamik
Der kan skabes ungdomsmiljø med homogen aldersgruppe	Et begrænset personale giver mindre mulighed for kollegial sparring
Indretning af særlige undervisningsmiljøer	Faglokaler må forventes at være i en anden bygning
Specialiseret undervisningspersonale	Placeres 10. klasse i forbindelse med anden ungdomsuddannelse er det en udfordring at fastholde et egentligt 10. klasses tilbud
Mulighed for fleksibel tilrettelæggelse	

10. klasse placeret på en overbygningsskole

FOR	IMOD
10 klasse bliver en del af et større pædagogisk undervisningsmiljø	Fare for at 10. klasse opleves en forlængelse af folkeskolen
Der kan skabes naturlig sammenhæng ved overgangen fra 9. til 10. klasse	Det særlige ungdomsmiljø kan være vanskeligt at fastholde
Faglokaler, pædagogisk servicecenter mm. kan deles med andre klasser	Ordensregler for hele skolen kommer let til at omfatte 10. klasse
Lærergruppen kan fastholde kontakt til skolens øvrige personale	
Bredden i elevsammensætningen på 10. årgang tilgodeses bedre	

Overbygningsskoler

Jens Jørn Porup har udarbejdet fordele og ulemper ved at holde 0.-6. specialklasse og 7.-10. specialklasse samlet på én skole, hvis den almindelige skole fordeles med 0.-6. klasse på én og 7.-9. klasse på en anden.

0.-10. kl. specialskole samlet på én skole med overbygning

FOR	IMOD
Eleverne er inddelt i klasser/grupper efter funktion - i samme klasse/gruppe går elever med forskellig alder.	
Det nuværende antal elever (hensyntagende: 31, vidtgående 49) giver mulighed for, at der kan dannes tilnærmelsesvis homogene grupper/klasser.	
Balancen mellem antallet af elever i almindelen og specialdelen er en vigtig faktor. Der bør være elever i almenafdelingen som er alderssvarende - spejling.	
Personalet har mulighed for at vidensdele (videnscenter). Antallet af ansatte er medvirkende til i hvilket omfang der sker udvikling på det specialpædagogiske område. Der vil være mulighed for "føl/mentor"-ordning.	
En del elever visiteres først efter nogle år i folkeskolen - deles 0. - 10. klasse kan det for disse elever blive vanskeligt at opleve rutiner/tryghed.	
Flere elever har brug for fysioterapi - et stort antal elever kan bevirke en mere effektiv behandling.	
Det er vigtigt at der gives mulighed for inkludering fx i forbindelse med prøveafvikling.	
Sikre hensigtsmæssige udskolingsforløb der bygger på indgående kendskab til elevernes kompetence.	

Specielt for Nørre Nisum skole gælder:

De fysiske rammer fungerer godt (bl.a. er området handicapvenligt) - det vil være vanskeligt at udnytte fx lokaler til anden undervisning.	
Der er rig mulighed for at benytte svømmehal/idrætshal/gymnastiksal.	
Seminarieret tilbyder i nærmeste fremtid uddannelse i "specialpædagogik" - et samarbejde mellem Seminarieret og Nørre Nisum skole vil være naturligt.	

0.-10. kl. specialskole samlet på én skole uden overbygning

FOR	IMOD
Eleverne er inddelt i klasser/grupper efter funktion - i samme klasse/gruppe går elever med forskellig alder.	Balancen mellem antallet af elever i almindelen og specialdelen er en vigtig faktor. Der bør være elever i almenafdelingen som er alderssvarende - spejling.
Det nuværende antal elever (hensyntagende: 31, vidtgående 49) giver mulighed for, at der kan dannes tilnærmelsesvis homogene grupper/klasser.	Det er vigtigt at der gives mulighed for inkludering fx i forbindelse med prøveafvikling.
Personalet har mulighed for at vidensdele (videnscenter). Antallet af ansatte er medvirkende til i hvilket omfang der sker udvikling på det specialpædagogiske område. Der vil være mulighed for "føl/mentor"-ordning.	
En del elever visiteres først efter nogle år i folkeskolen - deles 0. - 10. klasse kan det for disse elever blive vanskeligt at opleve rutiner/tryghed.	
Flere elever har brug for fysioterapi - et stort antal elever kan bevirke en mere effektiv behandling.	
Sikre hensigtsmæssige udskolingsforløb der bygger på indgående kendskab til elevernes kompetence.	

Specialklasserne delt på to skoler (0. - 6. klasse og 7. - 10. klasse)

FOR	IMOD
Balancen mellem antallet af elever i almindelen og specialdelen er en vigtig faktor. Der bør være elever i almenafdelingen som er alderssvarende - spejling.	Eleverne er inddelt i klasser/grupper efter funktion - i samme klasse/gruppe går elever med forskellig alder.
Det er vigtigt at der gives mulighed for inkludering fx i forbindelse med prøveafvikling.	Det nuværende antal elever (hensyntagende: 31, vidtgående 49) giver mulighed for, at der kan dannes tilnærmelsesvis homogene grupper/klasser.
	Personalet har mulighed for at vidensdele (videnscenter). Antallet af ansatte er medvirkende til i hvilket omfang der sker udvikling på det specialpædagogiske område. Der vil være mulighed for "føl/mentor"-ordning.
	En del elever visiteres først efter nogle år i folkeskolen - deles 0. - 10. klasse kan det for disse elever blive vanskeligt at opleve rutiner/tryghed.
	Flere elever har brug for fysioterapi - et stort antal elever kan bevirke en mere effektiv behandling.
	Sikre hensigtsmæssige udskolingsforløb der bygger på indgående kendskab til elevernes kompetence. (4 års kendskab til den enkelte elev kan dog i de fleste tilfælde være at betragte som indgående kendskab.)

Arbejdsgruppens anbefaling:

Arbejdsgruppen vurderer at der er tale om en optimistisk prognose.

Når prognosen for skoleåret 2008/09 sammenlignes med de faktisk indskrevne elever per 1. maj 2008 er der en forskel på i alt 164 elever. Dette dækker bl.a. over at oprettelse af Friskolen i Fabjerg ikke er medtaget i prognosen. Korrigeret herfor er der en forskel på ca. 100 elever, hvilket gør at arbejdsgruppen ser prognosen som særdeles optimistisk i forhold til elevtalsudviklingen. Dette er også medvirkende som afsæt for arbejdsgruppens indstilling, som er:

Arbejdsgruppen anbefaler to skoler med overbygning - udmøntet i prognoseperioden.

Indstillingen skal ses på baggrund af fagrådets tidligere anbefaling af to-sporede skoler. De to spor rummer tilsammen ca. 40 elever på hver årgang, hvilket giver en anbefalet overbygning (7.-9. klasse) på minimum 120 elever. Prognosen underbygger dette, idet overbygning på tre skoler giver et lavere elevtal end det anbefalede i 2020/21 - på et optimistisk prognosegrundlag.

Arbejdsgruppen undlader at komme med anbefaling til placeringen af 7.-9. (10.) klasse for elever i specialklasser.

*Referent i arbejdsgruppen
Gunnar Nordestgaard
19. maj 2008*

Bilag

Elevtalsprognose for skoleåret 2008/09

Skole	2008/2009			
	0. - 6. kl.	7. - 9. kl.	10. kl.	I alt
Lemtorp	338	140		478
Christinelyst	273	115	51	439
Thyborøn	230	103		333
Harbøre	183	112		295
Møborg-Flynder	233	66		299
Nr. Nisum	243	128		371
Gudum	90	-		90
Klinkby	193	144		337
Ramme	162	-		162
I alt	1.945	808	51	2.804

Friskoler, ca. *) 260

Efterskoler, ca. *) 360

*) 2007/08 tal

Faktisk elevtal for skoleåret 2008/09 per 1. maj 2008

Skole	Faktisk fra Tea per 1. maj skoleåret 2008/09			
	0. - 6. kl.	7. - 9. kl.	10. kl.	I alt
Lemtorp	332	120		452
Christinelyst	256	134	60	450
Thyborøn	224	99		323
Harbøre	187	98		285
Møborg-Flynder	169	47		216
Nr. Nisum	210	145	1	356
Gudum	83	-		83
Klinkby	184	145	1	330
Ramme	145			145
I alt	1.790	788	62	2.640

Elevtalsprognose for skoleåret 2014/15

Skole	2014/2015			
	0. - 6. kl.	7. - 9. kl.	10. kl.	I alt
Lemtorp	299	121		421
Christinelyst	201	93	40	334
Thyborøn	185	69		254
Harbøre	173	63		236
Møborg-Flynder	130	58		188
Nr. Nisum	148	122		270
Gudum	67	0		67
Klinkby	164	107		271
Ramme	184	0		184
I alt	1.552	632	40	2.224

Elevtalsprognose for skoleåret 2020/21

Skole	2020/2021			
	0. - 6. kl.	7. - 9. kl.	10. kl.	I alt
Lemtorp	298	98		396
Christinelyst	207	69	29	305
Thyborøn	132	55		186
Harbøre	149	62		211
Møborg-Flynder	113	31		143
Nr. Nisum	145	70		215
Gudum	73	0		73
Klinkby	131	87		217
Ramme	168	0		168
I alt	1.414	471	29	1.915

Scenarier

Scenarier	2008/09	2014/15	2020/21
	7. - 9. kl.	7. - 9. kl.	7. - 9. kl.

1 skole m/overb.	808	632	471
------------------	-----	-----	-----

2 skoler m/overb.	334	301	199
	474	331	272

I alt	808	632	471
-------	-----	-----	-----

3 skoler m/overb.	268	243	168
	325	257	186
	215	132	117

I alt	808	632	471
-------	-----	-----	-----

Elevtallet i specialklasserne i Nr. Nisum i skoleåret 2007/08

1. april - 2007-2008

	ToS	C-Kl.	D-Kl.	E-Kl.	I alt
Bkl.					-
1.kl.	2		4		6
2.kl.	1		5		6
3.kl.	2				2
4.kl.	1		7	8	16
5.kl.	3		3	8	14
6.kl.	1	5			6
7.kl.	4	6	5	8	23
Bkl.-7.kl.	14	11	24	24	73
8.kl.	1		3	7	11
9.kl.	4		5		9
10.kl.		8			8
8.kl.-10.kl.	5	8	8	7	28
BH.kl-10.kl.	19	19	32	31	101